

ВОРОНЕЖСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

УНИВЕРСИТЕТ ИМ. ГОЦЕ ДЕЛЧЕВА ГОРОДА ШТИП
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

МАТЕРИАЛЫ
ПО РУССКО-СЛАВЯНСКОМУ ЯЗЫКОЗНАНИЮ

Международный сборник
научных трудов

Выпуск 35

Четвертая Международная научная конференция
«Филология. Культура. Образование»
(ФИЛКО)

Воронеж – 2020

ББК 81.2Р
М 34

Международная редакционная коллегия:

Г.Ф. Ковалёв – главный редактор (Воронеж, Россия)

Тодор Балканский (София, Болгария)

Максим Каранфиловский (Скопье, Македония)

В.М. Калинин (Донецк, Украина)

Предраг Пипер (Белград, Сербия)

А.Ф. Рогалев (Гомель, Беларусь)

Адам Фаловский (Краков, Польша)

Корректор – Э.О. Пархоц

М34 Материалы по русско-славянскому языкознанию:
Международный сборник научных трудов. Выпуск 35. –
Воронеж: Издательство «НАУКА-ЮНИПРЕСС», 2020. – 464 с.

ISBN 978-5-4292-0199-3

В данном выпуске сборника МРСЯ опубликованы материалы докладов, прочитанных на 4-й Международной научной конференции «Филология. Культура. Образование» (ФИЛКО). Организатором этой конференции попеременно являются филологические факультеты (Российская Федерация) и Университета им. Гоце Делчева города Штип (Республика Северная Македония). Издание рекомендуется для широкого круга специалистов по истории славянских языков, и культуре славянских народов.

ББК 81.2Р

ISBN 978-5-4292-0199-3

© Издательство «НАУКА-ЮНИПРЕСС», 2020
© Воронежский государственный университет, 2020
© Университета им. Гоце Делчева города Штип, 2020

ОКСИМОРОНОТ ВО „НЕЖНОТО СРЦЕ НА ВАРВАРОТ“ ОД ВЕНКО АНДОНОВСКИ

Ранко Младеноски
Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
Филолошки факултет

Апстракт. Трудот претставува книжевно-теориска интерпретација на оксиморонските поетски структури во збирката „Нежното срце на варварот“ од македонскиот автор Венко Андоновски. Целта на ова истражување е да се провери (да се потврди или да се отфрли) работната хипотеза дека стиховите во оваа поетска збирка од Андоновски се доминантно оксиморонски со оглед на оксиморонскиот карактер на насловот на стихозбирката. Во таа смисла, ќе се истражува и присуството на уште неколку стилски фигури кои според својата структура гравитираат кон оксиморонот како семантичка метабола: парадокс, тавтологија, плеоназам и иронија. При интерпретацијата ќе се оперира со општите научно-истражувачки методи како што се анализа, синтеза, индукција, дедукција и компаративниот метод со чија помош ќе се дојде до заклучокот во кој се афирмира поставената работна хипотеза за доминацијата на оксиморонот во поетската збирка „Нежното срце на варварот“ од Андоновски.

Клучни зборови: поезија, македонска книжевност, метаболи, парадокс, плеоназам

THE OXYMORON IN “THE GENTLE HEART OF THE BARBARIAN” BY VENKO ANDONOVSKI

Ranko Mladenoski
Goce Delcev University, Stip
Faculty of Philology

Abstract. The article represents a literary-theoretical interpretation of the oxymoronic poetic structures in the poetry collection “The Gentle Heart of the Barbarian” by the Macedonian author Venko Andonovski. The aim of this research is to verify (either to confirm or to reject) the working hypothesis that the verses in this collection of poems by Andonovski are dominantly oxymoronic considering the oxymoronic character of the collection’s title. In that sense, the paper examines the presence of a few additional stylistic figures that according to their structure gravitate towards the oxymoron as a semantic metabola: paradox, tautology, pleonasm and irony. The interpretation will be based on the general scientific research methods such as analysis, synthesis, induction, deduction and comparative methods which will help to confirm the working hypothesis regarding the domination of the oxymoron in the poetry collection “The Gentle Heart of the Barbarian” by Andonovski.

Keywords: poetry, Macedonian literature, metabolas, paradox, pleonasm

1. Вовед

Остроумната лудост, како што се толкува буквалното значење на терминот *оксиморон* (*oksy's* = *остар*, *mōros* = *луд*), е стилска фигура во која се соочуваме со минимална редукција на отстапката од лингвистичкиот закон за семантичка пертиненција на составните

делови на кој било израз. Токму од таа минимализирана (редуцирана) редуција на отстапувањето од овој лингвистички закон произлегува општиот впечаток на реципиентите за контрадикторниот карактер на оксиморонот маркиран речиси кај сите истражувачи на ваквиот сликовит книжевен израз. Така, според Крешимир Багиќ, оксиморонот претставува: „Синтаксичко поврзување на значенски спротивни поими – *зборлива тишина, горчлив шеќер, жив мртовец, јавна тајна*. Оксиморонскиот спој изненадува, шокира и бара толкување. Доколку неговите составни делови се интерпретираат буквално, тогаш тој е бесмислен. Наместо дисонантност, новата реалност се појавува дури тогаш кога на буквалното значење од првиот составен дел ќе му се придружи фигуративното значење на вториот составен дел, односно кога ќе се искомбинираат денотацијата и конотацијата. Во изразот *зборлива тишина* именката *тишина* буквално ја опишува состојбата меѓу соговорниците, додека придавката *зборлива* ја карактеризира, сугерирајќи ја напнатоста и заемното воздржување од натамошен говор“ (Багиќ, 2012, с. 209). Слично појаснување за оксиморонот читаме и во *Речникот на книжевни термини* каде што се наведуваат сличностите меѓу оксиморонот и парадоксот, но се нагласува и тоа дека „синестезијата е форма на психолошки оксиморон“ (Rečnik književnih termina, 1991). Миливој Солар, пак, го сфаќа оксиморонот како посебен вид на антитеза или парадокс, поткрепувајќи се со примерите *мудра лудост, зборлива тишина*, како и со поговорката „празната торба е потешка од полната“ (Solar, 2005, с. 87). Според неореторичарите (Група џ) „оксиморонот резултира како контрадикторност меѓу два соседни збора, генерално една именка и една придавка: опскурна јасностија, црна блескавост...“ (цитирано според: Николовска, 1999, с. 133). Меѓутоа, „оксиморонот може да биде структуриран и со синтагма составена од прилог и глагол“ (Младеноски, 2014, с. 65) како, на пример, синтагмата „боли слатко“ во поезијата на Петар Т. Бошковски. (Бошковски, 1980, с. 28). Врз основа на сето тоа, може да се каже дека оксиморонот е стилска фигура во која духовито се соединуваат два привидно противречни поими, односно во која се поврзуваат две или повеќе единици со спротивно или со очигледно различно значење.

Кај истражувачите, како што може да се види и од погоре наведените цитати, е забележлива и тенденцијата оксиморонот да се поврзува со неколку други стилски фигури, според нивните суштински особености, како што се парадоксот, антитезата, синестезијата, тавтологијата, плеоназмот и слично, а несомнено е и тоа дека оксиморонот има метафоричен карактер. За нашата тема ќе биде

значајно да се погледне и прашањето во колкава мера се оперира и со овие стилски фигури во поетската збирка на Андоновски имајќи ја предвид нивната сличност со оксиморонот. Поради тоа, нема да биде излишна дигресијаако се презентираат накратко, во овој воведен дел, најосновните карактеристики на овие оксиморонски сродни стилски фигури.

Парадоксот претставува стилска фигура со која се искажува мисла која на прв поглед се чини противречна, бесмислена, но која е, всушност, сосема логична и која во себе носи некоја голема вистина. Имено, „со парадоксот се кажува некоја длабока вистина на духовит начин, со привидна противречност“. (Младеноски, 2014, с. 71). Класичен пример за парадокс којшто многу често се споменува е Сократовата мисла *Сега знам дека ништо не знам*, а парадоксални се, исто така, и изразите од типот *нападот е најдобра одбрана*, *старо дете*, *враќање во иднината* и слично. *Антитезата* е стилска фигура во која се противставуваат два или повеќе зборови или изрази (синтагми и реченици) со спротивно или, пак, со забележливо различно значење: *црно – бело*, *горе – долу*, *ваму – таму*, *добро – зло*; *угоре високо*, *удолу длабоко*; *кој високо лета*, *ниско паѓа* и слично. *Синестезијата* е стилска фигура во која настанува мешање на сетилата, односно на сетилните перцепции. Синестезијата, всушност, е „израз во кој поимите што се поврзани со одредено сетило учествуваат во искажување на доживувањето реализирано со некое друго сетило“. (Bagić, 2012, с. 295). Такви се, на пример, *изразитопла боја*, *кисела насмевка*, *ладен поглед*, *црни зборови*, *шепотот на очите*, *светли и темни тонови* итн. Станува збор, имено, за „метафорична замена на поими при што доаѓа до комбинирање на две или на повеќе сетилни области на тој начин што перцепциите на едно сетило се квалификуваат со зборови кои ги означуваат особините на перцепциите на некое друго сетило“. (Rečnik književnih termina, 1991). *Тавтологијата* е стилска фигура која подразбира повторување, натрупување на зборови со исто или со слично значење во еден стих или во една строфа од песната што значи дека „тавтологијата е стилска фигура со која преку синоними се засилува изразот. Тавтологијата, всушност, е вербална варијација на иста или на слична содржина во стихот, во строфата или, пак, во целата песна“. (Младеноски, 2014, с. 73). *Плеоназмот* претставува стилска фигура која се состои од натрупување на зборови со различна форма, а со исто или слично значење. Плеоназмот може да биде и стилска грешка ако додадените зборови се почувствуваат како излишни за смислата на изразот или на текстот (*стара баба*, *сиромашен просјак*, *се врати назад*) и „токму во

тоа негово својство може да се согледа суптилната разлика меѓу тавтологијата и плеоназмот“ (Младеноски, 2014, с. 73).

Може да се погледне сега во колкава мера оксиморонот и другите стилски фигури што гравитираат кон него се застапени во стихозбирката „Нежното срце на варварот“ од Венко Андоновски тргнувајќи од нашата работна теза дека оксиморонскиот наслов имплицира доминација на оксиморонски стихови во оваа поетска книга.

2. Полисемијата на насловот

Почнуваме со насловот. Да покажеме зошто тврдиме дека насловот на стихозбирката е оксиморон или, попрецизно речено, метонимиски оксиморон. За таа цел ќе се земат предвид денотативно-конотативните значенски односи меѓу три лексички единици што се составен дел на насловот: придавката *нежен* и именките *срце* и *иварвар*. Изолираната анализа на значењето на трите лексеми ќе нè одведе во интерпретативен ќорсокак затоа што станува збор за една сложена оксиморонска структура составена од метонимиската денотативно-конотативна синтагма *нежно срце* и конотатот *варвар*. Имено, именката *срце* во контекстот на насловот функционира како метонимија (од видот *pars pro toto*), а врз основа на тоа фигуративниот исказ *нежно срце* можеме да го транскрибираме во колоквијалната синтагма *нежен човек* што ќе резултира со насловот „Нежниот човек којшто е варвар“. Така, веќе ја имаме оксиморонската синтагма *нежен варвар* (*нежниот варвар*) составена од денотатот *нежен* и конотатот *варвар*. Придавката *нежен* ги има следните значења: „1. Што покажува љубов, грижа; внимателен, љубезен. *Нежна мајка. Нежен поглед. Нежна насмевка.* 2. Што не е груб, фин, пријатен, чувствителен на допир. *Нежно лице. Нежна кожа. Нежно цвеќе. Нежна ткаенина.* 3. Слаб, болникав, неотпорен. *Нежен организам. Нежно здравје*“ (Толковен речник на македонскиот јазик, Том III, 2006). За именката *варвар*, пак, се наведуваат две значења при што за првото (денотативно) значење се наведува дека кај Хелените и кај Римјаните *варвар* (или *варварин*) е „име за народите и племињата што не биле од нивната етничка и културна заедница. *Во овој дел на цивилизацијата народите се делеа на византијци и варвари.* 2. Некултурен, суров човек, дивјак. *Одбраната попушти и варварите навлегоа во градот... Секогаш настапуваше грубо, варварски и не мислеше за другите*“ (Толковен речник на македонскиот јазик, Том I, 2003). Јасно е дека синтагмата *нежен варвар* се состои од денотативното значење на придавката *нежен* (што покажува љубов, грижа; внимателен, љубезен) и од конотативното значење на именката *варвар* (некултурен, суров

човек, дивјак) или „необразован, груб, суров човек, дивјак“. (Ширилова, 2006). Очигледен е веќе оксиморонскиот карактер на синтагмата *нежен варвар* што може да се илустрира и со трансформациите „нежен грубијан“ или „питом дивјак“ во кои, секако, имаме духовито соединување на два привидно противречни поими.

Од друга страна, треба да се земе предвид и етимологијата на именката *варварзатоа* што таа ги детерминира и лирскиот субјектство стихозбирката – „јас варварот со нежно срце“ (Андоновски, 1986, с. 22) – и лирскиот објект во еден циклус од збирката. (Андоновски, 1986, с. 17-46). Потврда за ономаатопејската етимологија на именката *варвар* наоѓаме кај Крешимир Багиќ кој појаснува дека Хелените „со редуплицираната интерјекција *бар-бар* го подражавале говорот на странците. Од тој израз подоцна е изведена именката *варвар* (*βάρβαρος*), личното име *Варвара* и лингвистичкиот поим *варваризам* (збор од странско потекло)“. (Багиќ, 2012, с. 212). Зборот *варвар*, всушност, постои уште од санскритскиот јазик во кој множинската форма *barbarāḥ* буквално значи *оние што пелтечат*, односно оние што зборуваат неразбирливо, а се однесува на народитешто не им припаѓаат на Индијците. И личното име *Варвара* го има идентичното значење: „туѓа, туѓинка“. (Šimundić, 1988, с. 352).

Сето ова значи дека пред нас е поетска збирка со семантички обременет наслов чии експликации и импликации нè водат сега веќе до две основни работни хипотези пред да се навлезе во анализата и интерпретацијата на песните од книгата: а) во стиховите доминираат оксиморонот и оние стилски фигури што гравитираат кон него (парадокс, антитеза, тавтологија, плеоназам, синестезија и слично); б) во песните од збирката доминантна е тенденцијата да се зборува (да „се пее“) „варварски“ т.е. неразбирливо (нејасно), односно поетската збирка има тенденција за асемантизација на стиховите што, пак, е една од спецификите на модерната (модернистичката) поезија.

3. Оксиморонот и асемантизмот во збирката

„Нежното срце на варварот“ се состои од четири циклуси од кои три содржат песни, а еден циклус (четвртиот, односно последниот) е структуриран од кратки прозни текстови дефинирани во книжевната теорија како кратка лирска проза. Освен во насловот, безмалку во сите текстови од збирката (и во песните и во кратките лирско-прозни записи) може да се забележи присуството на оксиморонски фигуративни изрази. Ке наведеме неколку показателни примери како потврда за ваквата констатација. Во песната „Болка“ од првиот циклус ги читаме следните стихови: „Гвореше тивко една нок/ копјето Може да се Свитка/ погодувајќи го срцето дете/ Слушаш ли/ се Бранува

моето море/ од романтични отрови/ ...“ (Андоновски, 1986, с. 14). Ја изделуваме синтагмата „романтични отрови“ од шестиот стих на песната. Станува збор за успешна оксиморонска конструкција којашто претставува фигуративна импликација за љубовна болка. Ако се погледнат во контекст петтиот и шестиот стих од песната („се Бранува моето море/ од романтични отрови“) ќе се забележи дека имаме метафорично засилување на оксиморонот со фигуративното (сликовитото) значење „бура од љубовни болки“, а тоа, пак, од друга страна кореспондира со насловот на песната. Парафраза на оксиморонскиот наслов на поетската збирка среќаваме во песната „зошто ја измислив варвара“: „јас варварот со нежно срце/ Согледувам сè/ Господарам со сè...“ (Андоновски, 1986, с. 22). Веќе го објаснивме оксиморонот „нежен варвар“. Сложен и мултиплициран оксиморон има и во седмата строфа од песната со наслов „неколку совети од варвара“ што може да се сублимира во импровизираната синтагма *говор на молкот*: „Молчете секогаш./ и кога Давате крв/ и кога Спиете/ и кога Зборувате./ зборувањето со затворена уста/ Е најреволуционерната работа/ покрај неодминливата хемија“ (Андоновски, 1986, стр. 40). Регистрираме во оваа строфа од седум стихови неколку оксиморонски состави: „Молчете... и кога Зборувате“, „зборување(то) со затворена уста“, „зборувањето со затворена уста е најреволуционерната работа“ и „зборувањето со затворена уста и хемијата се најреволуционерни работи“. Насловот од третиот циклус во збирката, „Лирски истраги“ (Андоновски, 1986, стр. 47), можеме, исто така, да го третираме како оксиморонски состав, односно како соединување на два привидно противречни поими. За ваквото тврдење се потпираме врз значењето на лексемата „истрага“ што доминантно упатува на епски контекст: „истрага, *мн.* истраги *ж.* Постапка за утврдување докази за извршено кривично дело. *Истрага на местото на злосторството. Полицијата реши да отвори истрага за случајот*“ (Толковен речник на македонскиот јазик, Т II, 2005). Станува видлива на ваков начин привидната контрадикторност на синтагматскиот наслов на циклусот: лириката оперира со субјективноста и емоционалноста, а епиката со објективноста и историчноста. Како аргумент кон тврдењето дека синтагмата „лирски истраги“ има оксиморонски карактер може да се приложи и баладичниот тон на одделни стихови од песните во овој циклус па дури и во целата збирка, а како што е познато баладата е лирско-епски книжевен вид. Оксиморонска синтагма среќаваме и во осмиот стих од песната „современ човек“: „Биди модерен човек./ веќе Можеш да Леташ/ со луксузните авиони/ на најпознатите компании./ Можеш да Носиш

часовник/ со дигитронска техника/ и компјутерски да ги Контролираш/ сите службени емоции“. (Андоновски, 1986, с. 52). Привидната оксиморонска контрадикторност во синтагмата „службени емоции“ се состои во неутрализирањето на границата меѓу две социјални области од човековиот живот – јавна сфера и приватна сфера. Овој оксиморонски состав добива дополнителен семантички полнеж и со претходниот стих („и компјутерски да ги Контролираш“) што го имплицира значењето „технолошко контролирање на емоциите“, кажано во стилот на колоквијалниот говор. И уште еден пример којшто ќе нè доведе до друга оксиморонска особеност на текстовите од збирката „Нежното срце на варварот“. Од песната со наслов „загуба“ наведуваме и анализираме два стиха: „и цела вечност ќе Купуваме билети/ за возови што одамна Стојат“. (Андоновски, 1986, с. 63). Станува збор за оксиморон што е развиен на синтаксичко ниво, односно во два стиха во конкретниот случај. Во збирката на Андоновски што е предмет на нашата анализа може да се забележат голем број на вакви и слични синтаксички оксиморонски конструкции. И не само тоа. Екстензијата на оксиморонот во некои случаи се одвива и на ниво на цела песна, а како пример ја наведуваме песната „список на здодевни нешта?!“:

*архитектурата на бакнежот
температурата на лудилото
парламентот на небото
кашлањето на мртвите
и моето вселенско ребро
јарболот на насуканите души
во друштво на модри пеперутки*

(Андоновски, 1986, с. 12).

Тоа значи дека можеме да зборуваме за оксиморон дури и на нивото на дискурсот, односно на глобалното ниво на текстот. Тоа е особено забележливо во четвртиот (последниот) циклус од збирката, што се состои од кратки лирски прозни текстови, и тоа на нивото на општата тема, на нивото на идејата. Насловот на циклусот е „Теорија на литературата“што е импликација за тоа дека станува збор за металитерарна лирска проза, што од своја страна веќе укажува на оксиморонскиот спој „научна уметност“ или „книжевно-уметничка наука“. Секако дека е оксиморон кога во поетска збирка ќе сретнете наслов од типот „структура на уметничкиот текст“. (Андоновски, 1986, с. 73). Од сето кажано погоре можеме да заклучиме, во една општа смисла, дека во збирката „Нежното срце на варварот“, од аспект на формата во која тој е конструиран, оксиморонот се појавува на три

формални нивоа, односно во три вида: синтагматски оксиморон, синтаксички оксиморон и дискурсен оксиморон.

Покрај ова, предметната поетска збирка изобилува и со оние стилски фигури што гравитираат кон оксиморонот, а за кои зборувавме погоре во воведниот дел. Со парадоксален израз се соочуваме уште на почетокот од книгата, односно во текстот што има функција на мото кон поетската збирка: „...колку ја Мразам оваа книга што ја Пишувам! ги Мразам и сите други книги на светот, но оваа – најмногу! еден човек Удира со глава во сид. очајот на љубовта Е на еден чекор од очајот на омразата...“ (Андоновски, 1986, с. 5). Исказот е „ослободен“ од опасноста да биде прочитан како апсурд со припишувањето на авторството на мотото на „некое друго јас“ што ни дава доволно аргументи да го детерминираме овој исказ како парадокс. Во песната „зошто ја измислив варвара“, меѓу другото, читаме и ваков стих: „сега Е вистина дека Нема вистини“ (Андоновски, 1986, с. 21). Стихот недвосмислено претставува парадокс што е доведен до ниво на апорија. Некои од ваквите и слични стихови во збирката, поради нивната хибридна семантика од аспект на припадноста кон одреден вид на стилски фигури, би можеле да ги определеме како парадоксални оксиморони или како оксиморонски парадокси каков што е, на пример, стихот „веќе и мртвите Кажуваат параболи“ од истата песна. (Андоновски, 1986, с. 22). Од друга страна, во збирката имаме изрази во кои парадоксот е доведен речиси до границите на апсурдот како што се, на пример, следните стихови: „кафеанските дубокси/ ги Свират плановите за развој“ (Андоновски, 1986, с. 42); „театарската индустрија/ Произведува кокошки/ полнети со романтизам./ иднината Е во кокошките! (Андоновски, 1986, с. 43-44); „потем човекот Станува не Вели ништо не Оди никаде не Гледа никого и не Прави ништо што значи дека *воопшто и не Станува*“ (истакнатото е наше – Р.М.) (Андоновски, 1986, с. 67) и така натаму. Тавтологијата е, исто така, еден од доминантните сегменти на оваа поетска збирка. На пример, во насловот од вториот циклус што истовремено ја има и улогата на мото кон песните од циклусот: „како Паѓа Варвара/ така Паѓа Варвара/ Варвара Паѓа зашто Паѓа/ Така паѓа Варвара“ (Андоновски, 1986, с. 17). Тавтологија среќаваме и во песната „задолжителни мерки против варвара“ во следните стихови: „надвор е надвор/ а надвор Е на друго место“ (Андоновски, 1986, с. 24). Или, како пример за тавтологија можеме да наведеме стихови од песната со наслов „погребниот говор на варвара посветен на народот“: „иднината е во иднината/ а таа моментно не е тука...“ (Андоновски, 1986, с. 44). Но, присутни се во збирката и други стилски фигури што

имаат одредена сличност со оксиморонот, како што се антитеза („црна кучка Пушта бело млеко“ – Андоновски, 1986, с. 57), плеоназам дополнет со парономазија („варваро варваросана“ – Андоновски, 1986, с. 45), синестезија („плачот се Вселува во видот“ – Андоновски, 1986, с. 55) и така натаму.

Доминацијата на овие стилски изразни средства во збирката „Нежното срце на варварот“ резултира со уште едно значајно својство на книгата, а тоа е забележливата тенденција за асемантизација на поетскиот исказ, односно тенденција за редукција на семантиката на стихот. Ваквиот ефект кај реципиентот се постигнува со доминантното присуство на веќе анализираните метаболи (оксиморон, парадокс, тавтологија, плеоназам, антитеза), но и со конструирање на фрагменти од песните со неповрзани стихови, со често практикување на брз премин од една кон сосема различна тема во наредните соседни стихови, со присуството на анжабманот, со полисемичноста и поливалентноста на зборовите и на синтагмите, отстапките од правописниот канон (често отсуство на интерпункција, пишување на глаголот со голема почетна буква, пишување на сопствените именки со мала почетна буква) и слично. Ќе наведеме една песна во целост за да ја илустрираме оваа маркирана особеност на поезијата во оваа збирка. Тоа е песната со наслов „отпловување“ од циклусот „Лирски истраги“:

*боемија на утки
гостинска соба и три помии
здодевна радиостаница
локални митови за триглави кралеви
слика родена за песна
ми се Допаѓа оваа возбуда
кога ништо не се Случува
воздухот ги Откопува времињата
реноар би Прскал крв во оваа соба
додека ноќта Плови
како подвижна мртвовечница
во која телата Љубат
со мртв говор
меѓу свеќи и темјанушки
прстенот во чашата
допирот во сонот
и нешто друго нешто поинакво
бакнежот на принцот
од старите добри бајки*

*веќе Настанува хаос
сите соничта Се обезчестени
по репертоарите на државните кина
спињето ја Губи смислата
по дрвјата Висат ноќни облеку
седативи и бетонски решетки
луѓето се Враќаат
во мајчините утроба
и Бараат одмазда*

(Андоновски, 1986, с. 58-59).

Ваквиот карактер на песните од збирката кореспондира и со насловот на збирката, односно со карактерот на лирскиот субјект што веќе го лоциравме во „варварот со нежно срце“. Да потсетиме дека етимологијата на зборот *варвар* беше – оној што зборува на туѓ јазик, односно оној што зборува нејасно, неразбирливо.

4. Заклучок

Извршената детална анализа на песните и на кратките лирски прозни записи од поетската збирка „Нежното срце на варварот“ од Венко Андоновски покажа дека може да се потврди автентичноста на двете поставени работни тези на почетокот од интерпретативниот зафат кон предметната книга. Сега веќе можеме аргументирано да заклучиме дека во оваа поетска книга се доминантни оксиморонските структури како книжевно-уметничка постапка најавена уште со самиот наслов на збирката, но и дека во неа истовремено е доминантна и творечката тенденција за асемантизација на текстот, односно за редукација на семантиката на поетскиот дискурс во збирката. Овие две суштински особини на „Нежното срце на варварот“ меѓусебно се надоврзуваат и се надополнуваат давајќи ѝ на книгата особен модернистички белег којшто е забележлив во неколку литературно-уметнички стилски формации од европската книжевна традиција: ларпулартизмот како естетска идеја од XIX век, симболизмот од крајот на XIX век во Франција, дадаизмот од втората и третата деценија на XX век, летризмот од 40-тите години на XX век во Франција и слично. Притоа, не треба да се пренебрегне фактот дека оваа поетска книга на Андоновски е објавена во средината на претпоследната деценија од XX век (1986 година) кога во македонската книжевност се сè уште доминантни модернистичките струења, а истовремено на повидок се и постмодернистичките никулци во македонската книжевно-уметничка продукција. Во таа смисла, воопшто и не треба да нè зачуѓува појавата и на извесни постмодернистички особини во „Нежното срце на варварот“ коишто се

особено забележливи во последниот циклус од збирката во кој доминира металитерарноста, а сигнал за тоа, како што беше покажано погоре, имаме дури и во самиот наслов на циклусот – „Теорија на литературата“. Од друга страна, не треба да се изуми и фактот дека творечката постапка на дадаизмот често беше квалификувана како предвесник на постмодернизмот во книжевноста.

Што значи доминацијата на оксиморонот и на асемантизмот во збирката? Во што се состои пораката, поентата? Ако се земе предвид тоа дека основни теми во книгата се љубовта и егзистенцијата на човекот во динамичното модерно општество, тогаш можеме да заклучиме дека ни се предочува со оваа книга една оксиморонска порака за оксиморонската суштина на љубовта како „паметна лудост“ или како „умна будалаштина“ (а таков е, по сè изгледа, и сиот човек во живот), како и тоа дека семантиката на асемантизмот (повторно оксиморон!) се состои во идејата дека љубовта е дофатлива, но и несфатлива, неразбирлива, дека не може да се дефинира, да се детерминира, да се спознае затоа што е во огромна мера чувство, а во мала или во никаква мера разум.

Библиографија

- Андоновски Венко (1986). *Нежното срце на варварот*. Скопје: Мисла.
Бошковски Петар Т. (1980). *Бесмртна вода*. Скопје: Мисла.
Младеноски Ранко (2014). *Теорија на поезијата*. Штип: Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет.
Николовска Кристина (1999). *Метафора на припадност*. Скопје: Зојдер.
Толковен речник на македонскиот јазик (I-VI). (2003-2014). Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“.
Ширилова Велика (2006). *Голем лексикон на странски зборови и изрази (1-5)*. Скопје: ТОПЕР.

* * *

- Bagić Krešimir (2012). *Rječnik stilskih figura*. Zagreb: Školska knjiga.
Rečnik književnih termina (1991). Beograd: Institut za književnost i umetnost u Beogradu; Banja Luka: Romanov.
Solar Milivoj (2005). *Teorija književnosti*. Zagreb: Školska knjiga.
Šimundić Mate (1988). *Rječnik osobnih imena*. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske.

Содержание

ФИЛКО. Программа конференции.....	3
-----------------------------------	---

ПРИВЕТСТВИЯ

ПРИВЕТСТВЕННОЕ СЛОВО ПРОРЕКТОРА <i>Воронежского государственного университета, Юрия Александровича Бубнова</i>	5
--	---

ПОЧИТУВАНИ <i>проф. д-р Драгана Кузмановска</i> декан на <i>Филолошкиот факултет при УГД - Штип</i>	8
---	---

ПРИВЕТСТВЕННОЕ СЛОВО <i>доктора филологических наук, профессора, декана филологического факультета ВГУ, Российская Федерация Ольга Анатольевны Бердниковой</i>	9
--	---

ПРИВЕТСТВЕННОЕ СЛОВО <i>Елены Обуховой, административного сотрудника Почетного консульства Российской Федерации в Охриде (Республика Северная Македония)</i>	10
--	----

МАТЕРИАЛЫ ДОКЛАДОВ ПЛЕНАРНОГО ЗАСЕДАНИЯ

<i>Бердникова О.А.</i> Культурный "взрыв" конца XX века: упадок культуры и/или поиск новых путей?	12
---	----

<i>Коцева В.</i> Експлицитните објаснувања како неопходна или непотребна компонента во рамките на поучувањето граматика со обработка на инпут	17
---	----

<i>Ковалев Г.Ф.</i> О древних славянских этнонимах.....	28
---	----

<i>Прасолов М.А.</i> Онтологический статус языка и неустранимость автора: замечания к философии имени С.Н. Булгакова	37
--	----

МАТЕРИАЛЫ ДОКЛАДОВ СЕКЦИОННЫХ ЗАСЕДАНИЙ

<i>Бубнов А.</i> Особенности социальной идентичности студенческих и курсантских групп в процессе обучения в вузе.....	45
---	----

<i>Власова Н.</i> Лексические игровые упражнения на довузовском этапе изучения РКИ	52
--	----

<i>Данькова Т.Н.</i> Языковое воплощение любви к Родине в творчестве Н.М. Рубцова	60
---	----

<i>Bunčić S.R.</i> Kapor's Confessions between Metafiction, Fiction and Autobiography	69
---	----

<i>Рингачева А.В.</i> Реликти на шаманизмот како нишка на поврзување во македонската и руската традиција	78
<i>Гладышева С.</i> Журнали для детей в социокультурном пространстве русского зарубежья (1920–1940-е гг.)	87
<i>Горгиева-Димова М.</i> Интердискурзивниот танц меѓу романот и историјата	95
<i>Гркова М.</i> Усвојувањето на <i>именките</i> во VI и во VII одделение во Штипско	104
<i>Грујовска-Миланова С.</i> Контрастивна анализа на употребата на модалните глаголи како маркери за евиденцијалност во македонскиот и во германскиот јазик.....	113
<i>Денкова Ј.</i> Македонско-руска книжевна паралела (Ванчо Николески – Самуил Маршак).....	121
<i>Žigić V., Stekić D., Martić V.</i> Difficulties That People with Visual Impairment Have in Accessibility to Web Information by Using the Auditory Access.....	131
<i>Зыкова Н., Мазкина О.</i> Формирование конфликтологической компететности будущих спортивных тренеров в условиях реализации новых образовательных стандартов	141
<i>Ивановска Б.</i> Говорниот чин „одбивање“ и негова реализација кај македонските изучувачи на странски јазик.....	146
<i>Караниколова-Чочоровска Л.</i> Суптилните противречности во лириката на Петар Прерадовиќ.....	153
<i>Кашкина М. И.</i> Развитие аналитического мышления на уроках истории	161
<i>Кибальниченко С.</i> Проблема диалогизма в творчестве Ф.М. Достоевского и Вяч. Иванова	166
<i>Kurchanoff M. W.</i> Heritage of Nikolai Leskov and Cultural Influences in Contexts of Russian-American Literary Parallels.....	174
<i>Кислова Д.</i> Сравнение как средство выражения специфики художественного мировосприятия (на материале текстов Натальи О'Шей)	185
<i>Ковалев Г.Ф.</i> О терминологии литературной ономастики	192
<i>Кортунова Л.Н.</i> Технология «Дебаты» как исследовательский тип обучения и средство формирования коммуникативной культуры обучающихся на уроках русского языка и литературы	203
<i>Koteva-Mojsovska T., Shehu F.</i> The Initial Education of Teacher and Its Connection to Practice in the "Society of Knowledge"	208

<i>Koceva D., Mirascieva S.</i> Education – Need of Culture.....	215
<i>Кузмановска Д., Кирова С., Иванова Б.</i> Фразеологизмите како важна алка во процесот на усвојување на странскиот јазик.....	220
<i>Кузмановска Д., Мрмеска В.</i> Македонско-германски пословични паралели со анимализми.....	226
<i>Леонтиќ М.</i> Зборовни групи со присвоен суфикс во турскиот јазик и нивното предавање во македонскиот јазик.....	234
<i>Лесневская Д.</i> Болгарская славистика – состояние и перспективы.....	242
<i>Лумпова Л.</i> Явление диалогичности в романе-эпопее Л.Н. Толстого «Война и мир».....	249
<i>Мартиновска В.</i> Македонско-руски културни паралели.....	258
<i>Milanović N.S.</i> Syntax-Stylistic Features of Comparative Structures in the Novel <i>We, Deleted</i> by S. Vladušić.....	263
<i>Младеноски Р.</i> Оксиморонот во „Нежното срце на варварот“ од Венко Андоновски.....	271
<i>Недялкова Н.Д.</i> Современная македонская поэзия – от символизма до магического сверхреализма.....	282
<i>Никольцева В.В.</i> Преломление эстетических принципов русских футуристов в поэзии Давида Бурлюка: словотворчество и синтаксис.....	291
<i>Pastyřík S.</i> Proměny ve vývoji antroponymického paradigmatu na moravském venkově na přelomu pozdního středověku a raného novověku.....	307
<i>Пляскова Е.</i> Национальная специфика немецких компаративных фразеологизмов.....	316
<i>Позднякова О.В.</i> Современный ребенок и детская книга. Новые векторы развития.....	325
<i>Попов С.</i> Взаимодействие лексики различных языковых групп в топонимии Воронежской области.....	333
<i>Пороткова Н., Соловьева И.</i> Формирование творческой самостоятельности в процессе обучения иностранным языкам студентов-психологов.....	340
<i>Ристова Ц.</i> Анализа на предностите и можностите од учењето на далечина во образованието на туризмот и хотелиерството.....	346
<i>Романова С.</i> Жанровое своеобразие творчества русскоязычного автора Беларуси Эдуарда Скобелева (на примере романа «Беглец»).....	355

<i>Сидорова Е.В., Швецова О.А.</i> Проектная деятельность на занятиях по русскому языку в школе и в вузе (к вопросу о проблемах преемственности).....	364
<i>Симонова С., Белоусов А.</i> К вопросу об эвтаназийной парадигме современной культуры и тенденциях ее преодоления	370
<i>Соколова М.</i> Јадрото на јазичното сознание во македонскиот јазик.....	381
<i>Тасевска М., Хаџи-Николова А.</i> Усвојување на вештината зборување во наставата по германски јазик.....	386
<i>Токарева Н.В.</i> Категория мечты в поэзии Д.В. Вневитинова.....	398
<i>Филлошкина С., Борискина Ж.</i> Автор в публицистическом произведении (на материале книги Г. Грина «Getting to Know the General. The Story of an Involvement», 1984)	404
<i>Хаџи-Николова А., Тасевска М.</i> Стратегии за учење според Оксфорд.....	409
<i>Цацков О.</i> Душан Будимировиќ и Сергеј Михајлов основоположници на театарскиот и музичкиот живот во Штип помеѓу двете светски војни	421
<i>Shehu F., Koteva Mojsovska T.</i> Teachers' Intercultural Communication Competencies in Early Childhood Education	430
<i>Шутаров В.</i> Медиумската писменост и новите образовно-културни предизвици	439

Рецензии

<i>Климкова Л.А.</i> К выходу очередного выпуска «Словаря воронежских говоров»	448
<i>Королева И.А.</i> Рец. на: <i>Ковалев Г.Ф. Ономастика поэм А.Т. Твардовского. 75-летию освобождения Воронежа от фашистов посвящается. Воронеж: НАУКА-ЮНИПРЕСС, 2018. 124 с.</i>	454

Научное издание

МАТЕРИАЛЫ
по русско-славянскому языкознанию

Международный сборник научных трудов

Выпуск 35

АНО «НАУКА-ЮНИПРЕСС»
394024, г. Воронеж, ул. Ленина, 86Б, 2
Формат 60×84/16. Бумага офсетная.
Усл. п.л. 29,0. Тираж 500 экз.
Отпечатано в типографии издательства